

Ольга Чинкова
Київ, Україна

ІМІГРАНТИ У МОВНОМУ ПРОСТОРИ м. КИЄВА

Важливу роль у процесі інтеграції мігрантів в місцеве суспільство відіграє рівень знання іммігрантами державної мови. Недостатній рівень знання державної мови створює труднощі для отримання мігрантами освіти, працевлаштування, отриманні медичної допомоги, а також у повсякденному спілкуванні з іншими громадянами.

Відповідно до інформації Державного комітету статистики України протягом 2013 року більше всього до України прибуло громадян Туреччини, Китаю, В'єтнаму, Сирії, Ірану, Йорданії та Афганістану. Достатньо високим залишається рівень подання заяв на отримання статусу біженця серед громадян Афганістану, Сирії, Сомалі, Російської Федерації, Киргизстану, Ірану, Іраку, Палестини, Еритреї, Судану, Конго та Грузії.

Більша чисельність мігрантів, які прибувають до України (більше 30%) обирають місцем проживання м. Київ або Київську область [Кажміркевич, 2011, с. 25].

Аналізуючи останні тенденції у міграційній ситуації Україні в частині великої кількості мігрантів, які прибувають із африканських та азіатських країн, питання вивчення української мови, як одного з чинників успішної інтеграції іммігрантів в українське суспільство є досить актуальним.

Чинним законодавством України передбачено проведення відповідним заходів щодо надання мігрантам можливості вивчення української мови.

Зазначені норми закріплені у Плані заходів щодо реалізації концепції державної міграційної політики (пункти 58 та 59), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.10.2011 №1058-р, Планом заходів щодо інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в українське суспільство на період до 2020 року (пункт 9), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.08.2012 № 605-р, Планом заходів щодо інтеграції мігрантів в українське суспільство на 2011-2015 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.07.2011 № 653-р.⁵

---

⁵ Оновлення міграційного законодавства України відбувалося в рамках виконання Національного плану дій щодо виконання Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України.

Беручи до уваги той факт, що законодавчо питання доступу мігрантам до вивчення української мови є більш-менш врегульованим, то на практиці більшість іммігрантів володіють українською мовою на дуже низькому рівні.

Відповідно до опитування, проведеного Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні, серед 50 іммігрантів у Києві тільки десята частина вільно володіє українською мовою, кожен п'ятий розуміє її і може висловлювати свої думки, відносна більшість – розуміють, але не можуть говорити, зовсім не розуміють українську мову близько чверті опитуваних осіб.

Серед усіх опитаних більше половини осіб респондентів не відвідували курси української мови і тільки близько 30% виявили бажання вивчати мову на курсах [Дослідження з питань інтеграції, злочинів на ґрунті ненависті та дискримінації різних категорій мігрантів, 2014, с. 50]. Ситуація щодо володіння іммігрантами російської мови дещо краще. Беручи до уваги те, що велика кількість громадян України спілкується у повсякденному житті російською мовою, іммігранти у довіллі Києва швидше пристосовуються до володіння саме цією мовою. Високий відсоток володіння українською мовою спостерігається серед молодих мігрантів, у той час більш старші іммігранти володіють російською мовою.

На рівні Міністерства освіти і науки України розроблено посібник для вивчення української мови як іноземної, історії, культури, державного устрою України, та програму спецкурсу «Міжкультурний діалог» з дітьми біженців та іммігрантів.

Сьогодні за допомогою міжнародних організацій, таких як Міжнародна організація з міграції та УВКБ ООН, здійснюються програми навчання іммігрантами державної мови, але зазначені заходи відбуваються в рамках реалізації міжнародних проектів та не всі бажані мають до них доступ.

Питання реалізації мовних програм державними установами, а також видання наукових посібників стоїть досить гостро. Враховуючи триваючу антитерористичну операцію, а також складну економічну ситуацію, державні органи влади не отримують належного фінансування для впровадження мовних програм для адаптації мігрантів.

Відсутність чіткого розподілу компетенції серед центральних органів виконавчої влади в контексті реалізації державних міграційних програм створюють нерівні умови забезпечення та реалізації прав для різних категорій мігрантів.

На сьогодні в Україні існує гостра потреба в ефективному співробітництві між центральними органами виконавчої влади, які відповідають за реалізацію

міграційної політики, міжнародними та неурядовими організаціями та самими іммігрантами.

Не зважаючи на проведення роботи, щодо поліпшення мовного довкілля іммігрантів, програми, які розробляються, є неефективними, адже не передбачають застосування методики та необхідних підручників для навчання іноземців, які володіють українською мовою на низькому рівні.

References:

Дослідження з питань інтеграції, злочинів на ґрунті ненависті та дискримінації різних категорій мігрантів. – Міжнародна організація з міграції (МОМ), Представництво в Україні – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.iom.org.ua/sites/default/files/study_0.pdf

Кажміркевич П. Інтеграція мігрантів в Україні. Оцінка стану та потреб. Підготовлено для бюро ОБСЄ з демократичних інститутів та прав людини. Варшава – 2011. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.osce.org/uk/odihr/81763>

«Нетрадиційні» мігранти у Києві: сім років потому / За заг. ред. Пилинського Я.М. – К: Стилос, 2009 – 280с.

Офіційний сайт Державної служби статистики України [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо інтеграції мігрантів в українське суспільство на 2011-2015 роки» від 15.08.2011 № 653-р. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/653-2011-p>

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції державної міграційної політики» від 12.20.2011 № 1058-р. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1058-2011-p>.

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в українське суспільство на період до 2020 року» від 22.08.2012 № 605-р. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/605-p>.

Olga Chinkova
Kyiv, Ukraine

IMMIGRANTS IN THE LINGUISTIC SPACE OF KYIV

The important role of integration of the immigrants into local community plays the level of knowledge of state language. Lack of such knowledge creates difficulties for migrants with receiving education, employment, medical care and also in daily communication with other citizens.

In accordance with information that could be found on the official web-site of the State Statistics Service of Ukraine in 2013 the biggest amount of immigrants arrived to Ukraine from Turkey, China, Vietnam, Syria, Iran, Jordan and Afghanistan. The level of citizens from Afghanistan, Syria, Somali, Russian Federation, Kyrgyzstan, Iran, Iraq, Palestine, Eritrea, Sudan, Congo and Georgia that apply for refugee status in Ukraine remains quite high.

The majority of immigrants that arrive in Ukraine (almost 30%) live in Kyiv or Kyivska oblast [Kaźmierkiewicz, 2011, p. 25].

Analyzing the migration trends in Ukraine especially in the part that big amount of immigrants that arrive to Ukraine from African o Asian countries, the issue of learning of Ukrainian language as the main indicator of successful integration of the migrants into Ukrainian community is very important.

The current Ukrainian legislation envisages appropriate measures for immigrants to learn Ukrainian language.

Such provision could be found in Action Plan on implementation of concept of the state migration policy (paragraphs 58 and 59), approved by the Ordinance of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 12.10.2011 № 1058-p; Action Plan on integration of the refugees and persons in need of additional protection into Ukrainian society for the period till 2020 (paragraph 9), approved by the ordinance of Cabinet of Ministers of Ukraine of 22.08.2012 №605-p; Action plan on integration of the immigrants into Ukrainian society for 2011-2015, approved by the ordinance of Cabinet of Ministers of Ukraine of 15/07/2011 № 653-p.⁶

Considering that legislation regarding the access of immigrants to learn Ukrainian is more or less regulated, in practice, most of the immigrants know Ukrainian at a very low level.

---

⁶ Migration legislation of Ukraine was updated in the framework of the National Plan on implementation of the Visa Liberalization Action Plan for Ukraine

In accordance with the interview of the International Organization for Migration, among 50 immigrant only ten percent know Ukrainian, every fifth person can understand Ukrainian and express his/hers views, relative majority can understand but don't speak Ukrainian, do not understand Ukrainian at all are quarter of the interviewed persons.

More than a half of respondents have never attended any courses to study Ukrainian and only around 30 percent of them expressed any desire to learn Ukrainian [Comprehensive study on integration, hate crimes and discrimination of different categories of migrants, 2014, p. 50]. The situation regarding the knowledge among immigrants of Russian language is a little is better. A great deal in this situation plays the fact that a lot of citizens of Ukraine in their daily lives use Russian language. That's why immigrants, especially in Kyiv, quickly adapt to Russian language. A high percentage of knowing Ukrainian language is among young categories of migrants; older ones know better Russian language.

Ministry of science and education of Ukraine have published guidelines for studying Ukrainian as foreign language, history, culture and government of Ukraine, as well as a program of special course «Intercultural dialogue» for children-refugees and immigrants.

With a help of international organizations such as International Organization for Migration and UNCHR, courses for immigrants to study Ukrainian have been implemented. These courses are implemented in Ukraine within the framework of international projects and not every migrant has access to them.

The issue regarding the implementation of the state programs on learning Ukrainian language by the competent state authorities as well as publishing necessary study books is quite acute. Considering ongoing antiterrorist operation in Ukraine and hard economic situation, state authorities don't have proper financing for implementation of the language courses for migrant's adaptation.

Lack of clear division jurisdiction among Ukrainian central executive authorities regarding implementation of the state migration creates unequal conditions for enjoyment of the rights for different categories of the immigrants.

Nowadays there is a clear necessity for effective cooperation between government authorities, responsible for implementation of the state migration policy, international and non-government organizations as well as immigrants themselves.

Despite the work for improving of the language environment of the immigrants existing programs are ineffective due to the lack of use of special techniques or necessary textbooks for teaching foreigners who have limited knowledge of Ukrainian language.

References:

Kaźmierkiewicz P. Integration of the Migrants in Ukraine. Situation and Need Assessment. Prepared for OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights. – Warsaw. – 2011. [Electronic recourse]. Mode of access:

<http://www.osce.org/uk/odihr/81761?download=true>

Comprehensive study on integration, hate crimes and discrimination of different categories of migrants. – International Organization for Migration, Mission to Ukraine. – 2014. [Electronic recourse]. – Mode of access: http://iom.org.ua/sites/default/files/study_0.pdf

«Nontraditional» immigrants in Kyiv: seven years later/Under general edit of Pylynskyi Ya.M. – K: Stylos, 2009-280.

Official website of the State Statistics Service of Ukraine [Electronic recourse]. – Mode of access: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Ordinance of Cabinet of Ministers of Ukraine of 15.07.2011 № 653-p «On Approval of Action Plan Action plan on integration of the immigrants into Ukrainian society for 2011-2015». [Electronic recourse]. – Mode of access:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/653-2011-p>

Ordinance of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 12.10.2011 № 1058-p «On approval of Action of Plan on implementation of concept of the state migration policy». [Electronic recourse]. – Mode of access: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1058-2011-p>

Ordinance of Cabinet of Ministers of Ukraine of 22.08.2012 №605-p «on approval of the Action Plan on integration of the refugees and persons in need of additional protection into Ukrainian society for the period till 2020» [Electronic recourse]. – Mode of access: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/605-p>